

Kódex etiky a zodpovednosti členov Platformy mimovládných rozvojových organizácií

Sme organizácie, ktorých poslaním je prispievať svojimi aktivitami ku globálnej spravodlivosti pre všetkých. Uvedomujeme si, že pomáhať dokážeme nielen uskutočňovaním našich aktivít, ale aj zodpovedným správaním našich vlastných organizácií. K tomu, aby sme sa v našej práci správali eticky a zodpovedne, nepotrebujeme cítiť len tlak donorov či verejnosti. Svoju povinnosť si sami uvedomujeme a preto vychádzajúc zo záväzkov Istanbulských princípov rozvojovej efektívnosti organizácií občianskej spoločnosti (2010) a hodnôt, ktoré spoločne vyznávame, sa dobrovoľne prihlasujeme k nasledujúcim princípom:

1. Ľudské práva a ľudská dôstojnosť

Vízia

Základnou spoločnou hodnotou všetkých členov Platformy MVRO (ďalej len Platformy) je rešpekt k ľudskej dôstojnosti a úcta k ľudským právam tak, ako sú zakotvené vo Všeobecnej deklarácii ľudských práv. Členovia sa spoločne snažia o ochranu a podporu individuálnych ľudských práv, o zlepšenie situácie zraniteľných a vylúčených skupín a dosahovanie globálnej spravodlivosti.

Cesta k naplneniu vízie

- Členovia zvažujú dopady svojich aktivít na ľudskú dôstojnosť a ľudské práva všetkých jednotlivcov a skupín, s ktorými spolupracujú so špeciálnym zreteľom na dôstojnosť a práva zraniteľných a vylúčených skupín.
- Členovia kontinuálne zvyšujú povedomie svojich pracovníkov, členov, sympatizantov, dobrovoľníkov a spolupracovníkov o témach ľudských práv, ľudsko-právnom prístupe k rozvoju a spoločenskej zodpovednosti pri dosahovaní globálnej spravodlivosti.
- Členovia sa vo svojich aktivitách snažia o začleňovanie zraniteľných a vylúčených skupín.

Minimálne kritériá členov Platformy

- Všetky dokumenty členov Platformy (projektové a programové dokumenty, monitorovacie a evaluačné správy, strategické a operačné plány a pod.) sú postavené na princípe rešpektu k ľudskej dôstojnosti a ľudským právam v súlade so Všeobecnou deklaráciou ľudských práv.
- Žiadny z projektov a programov členskej organizácie ani žiadna jeho jednotlivá časť či aktivita alebo konanie pracovníkov organizácie vedome a úmyselne neporušuje ľudské práva dotknutých osôb.

2. Nediskriminácia a rovnosť medzi mužmi a ženami

Vízia

Členovia Platformy pri svojej práci rešpektujú nediskriminačný prístup a rovnosť medzi mužmi a ženami v každej fáze svojej práce. Vo svojej práci implementujú postupy podporujúce diverzitu, rovnosť, nestrannosť a nediskrimináciu, pričom rešpektujú hodnoty a kultúru cieľových krajín.

Cesta k naplneniu vızie

- Ālenovia Platformy aplikujú prıstup založený na nediskriminácii a rovnosti mužov a žien vo svojich programoch a projektoch pre všetky cieľové skupiny svojich intervenciı bez vylučovania a v tomto prıstupe podporujú aj svojich lokálnych partnerov
- Ālenovia Platformy svojim konanım i vnútornými pravidlami podporujú rovnosť mužov a žien a podporujú snahu žien o uplatnenie svojich práv.

Minimálne kritériá členov Platformy

- Ālenovia Platformy nevylučujú zo svojich rozvojových a vzdelávacích intervenciı jednotlivcov alebo skupiny na základe pohlavia, rasy alebo etnika, veku alebo vierovyznania.

3. Transparentnosť

Vızia

Ālenovia Platformy si uvedomujú spoluzodpovednosť za vytváranie verejného obrazu o užitocnosti a efektıvnosti rozvojovej spolupráce a globálnej zodpovednosti, preto transparentne prezentujú svoju prácu, a to rovnako v oblasti cieľov, postupov i výsledkov svojej činnosti. Majú zrozumiteľnú riadiacu štruktúru, transparentný spôsob financovania svojich činností a transparentný výber partnerov, pracovníkov a firiem poskytujúcich služby pre činnosť členských organizáciı. Tieto informácie sú v potrebnom rozsahu poskytované verejnosti.

Cesta k naplneniu vızie

- Ālenovia Platformy proaktıvne zverejňujú informácie o svojej činnosti, financiách, partneroch a donoroch. Ālenské organizácie sa verejne hlásia k pravidlám, štandardom a kódexom, ktorými sa vo svojej práci riadia.
- Ālenovia Platformy zverejňujú na svojej webovej stránke kontaktné údaje na riadiacich pracovníkov organizácie.
- Ālenovia Platformy sú na požiadanie ochotní poskytnúť výsledky realizovaných auditov a evaluáciı svojich programov a projektov.

Minimálne kritériá členov Platformy

- Ālenovia Platformy vždy poskytujú pravdivé a neskreslené informácie o svojej činnosti a partneroch.
- Ālenské organizácie verejne poskytujú informácie o zdrojoch financovania svojej činnosti a spôsobe využitia získaných prostriedkov (napríklad prostredníctvom výročnej správy a/alebo na svojej webovej stránke).
- Konkrétne informácie o riadiacej štruktúre organizácie a jej zložení je možné nájsť na webových stránkach členských organizáciı.

4. Udržateľnosť a efektıvnosť intervenciı

Vızia

Ālenovia Platformy sa snažia svojimi aktivitami participatívne dosahovať trvalé zmeny v životoch ľudı, s ktorými pracujú. Využívajú pri tom potenciál cieľových skupın a svojimi

aktivitami ho systematicky rozširujú. Členovia Platformy preberajú plnú zodpovednosť za pozitívne i negatívne dopady svojich intervencií a tieto intervencie zameriavajú tak, aby prinášali efekt až za časový horizont svojho pôsobenia a zároveň so zdrojmi nakladajú efektívne tak, aby dopady aktivít boli úmerné vynaloženým prostriedkom.

Členovia Platformy sú si vedomí globálnych súvislostí a možných dopadov svojho konania na životy ľudí v rozvojových krajinách. Okrem rozvojovej spolupráce a globálneho vzdelávania prikladajú dôležitosť konceptu koherencie politík pre rozvoj.

Cesta k naplneniu vízie

- Členovia Platformy zvažujú dlhodobé dopady svojich intervencií na život ľudí, s ktorými pracujú, pri plánovaní, realizácii i hodnotení svojich projektov a programov, pričom konajú v súlade s národnými politikami partnerských krajín
- Súčasťou interných hodnotení projektov a programov je participatívne hodnotenie očakávaných i možných dopadov po ukončení intervencií.
- Členovia Platformy podporujú advokačné aktivity Platformy na národnej i európskej úrovni k zosúladovaniu politík pre rozvoj.

Minimálne kritériá členov Platformy

- Členovia Platformy aktívne riešia akékoľvek prípadné negatívne dôsledky svojej práce a snažia sa o čo najskoršiu nápravu.
- Členské organizácie verejne informujú o pomere zdrojov pokrývajúcich operačné náklady a prostriedkov na prácu s cieľovými skupinami.
- Členské organizácie pre svoje projekty a programy zvažujú tzv. exit stratégie, teda modely udržateľnosti a spôsobu odovzdávania aktivít lokálnym partnerom po ukončení pôsobenia v partnerskej krajine/konkrétnej lokalite.

5. Životné prostredie

Vízia

Všetky rozvojové intervencie členov Platformy, ako aj ich aktivity v oblasti globálneho vzdelávania na Slovensku, berú do úvahy životné prostredie, v ktorom sú uskutočňované. Jedným z cieľov aktivít je i podpora miestnych komunít pri zachovávaní biologickej rozmanitosti a obmedzovaní poškodzovania ekologickej integrity prostredia.

Cesta k naplneniu vízie

- Členské organizácie uprednostňujú pri svojej práci riešenia šetrné k životnému prostrediu.
- Členovia Platformy vzdelávajú svojich pracovníkov a dobrovoľníkov o možných dopadoch rozvojových aktivít na životné prostredie.
- Členovia tiež zahŕňajú aspekt vzdelávania k zodpovednému správaniu sa k životnému prostrediu do svojej práce s cieľovými skupinami.

Minimálne kritériá členov Platformy

- Členovia Platformy svojimi aktivitami vedome neprispievajú k zhoršovaniu životného prostredia v oblastiach, v ktorých pôsobia.

6. Pracovné podmienky a odmena za prácu

Vízia

Členovia Platformy sa ku všetkým svojim pracovníkom (pracujúcim v sídle organizácie, vyslaným i lokálnym, ako aj pracovníkom lokálnych partnerov) správajú férovo a vytvárajú vhodné podmienky pre ich činnosť vrátane zabezpečenia spravodlivej odmeny za vykonanú prácu.

Cesta k naplneniu vízie

- Členské organizácie dbajú na to, aby mali všetci pracovníci zabezpečené podmienky za vykonávanie svojej práce a venujú primeranú pozornosť bezpečnosti svojich pracovníkov.
- Členovia rešpektujú kvalifikáciu, odbornosť a kapacity svojich (najmä lokálnych) pracovníkov.
- Svojim lokálnym pracovníkom tiež členovia Platformy poskytujú odmenu primeranú práci, ktorú vykonávajú, v súlade s miestnymi platovými a finančnými podmienkami a podľa možností organizácie (tak, aby svojou platovou politikou nevytvárali efekty inflačnej špirály a „úniku mozgov“).
- Členské organizácie podporujú (a v rámci spoločných projektov a programov aj vytvárajú priestor pre) svojich lokálnych partnerov, aby voči svojim pracovníkom uplatňovali vyššie uvedené pravidlá, ktoré členské organizácie uplatňujú v súvislosti s vlastnými pracovníkmi.

Minimálne kritériá členov Platformy

- Členské organizácie spolupracujú alebo zamestnávajú všetkých svojich pracovníkov v súlade so zákonmi a pracovnými predpismi platnými v krajine, v ktorej pôsobia.
- Členovia Platformy poskytujú všetkým svojim pracovníkom odmeny a súvisiace výdavky (dane, odvody a pod.) načas a v súlade so zákonmi krajiny pôsobenia.
- Členské organizácie vytvárajú podmienky na posilňovanie odborných kapacít svojich lokálnych pracovníkov, ako aj pracovníkov lokálnych partnerov.

7. Verejná komunikácia a získavanie zdrojov

Vízia

Členské organizácie považujú za dôležité a užitočné pravdivo a citlivo informovať o svojich aktivitách, ako aj o podmienkach života komunit, s ktorými pracujú. Pri informovaní však odmietajú používať stereotypizujúce zobrazenia a posolstvá, pretože si uvedomujú že týmto spôsobom znevažujú ľudskú dôstojnosť ľudí, s ktorými pracujú.

Cesta k naplneniu vízie

- Členovia Platformy sa vo svojej verejnej komunikácii snažia poskytovať komplexný obraz o práci s miestnymi komunitami a o podmienkach ich života, pričom sa neobmedzujú iba na jeho negatívne aspekty.
- Členovia Platformy pri verejnej komunikácii (nielen) pre potreby získavania zdrojov od darcov preferujú pozitívnu motiváciu darcov pred používaním techník na získavanie zdrojov, ktoré využívajú prvky citového vydierania.

Minimálne kritériá členov Platformy

- Členovia Platformy nepoužívajú zobrazenia a popisy extrémneho utrpenia pre účely získavania zdrojov na svoju činnosť.

8. Partnerstvo a spolupráca

Vízia

Členovia Platformy nadväzujú so svojimi partnermi transparentné, otvorené a rovnocenné vzťahy založené na zdieľaných rozvojových cieľoch a hodnotách, vzájomnej úcte, dôvere, nezávislosti, vzájomnej podpore a solidarite. Zdieľajú preto so svojimi partnermi všetky informácie týkajúce sa spoločných projektov, programov a aktivít. Členovia Platformy plne rešpektujú rozdielne názory, postoje a skúsenosti a svojich partnerov a o spoločných projektoch a programoch rozhodujú spoločne.

Cesta k naplneniu vízie

- Členské organizácie sa snažia podporovať rozvoj svojich lokálnych partnerov, ich kapacít a expertízy. V lokalitách či tematických oblastiach, kde takíto partneri neexistujú, sa snažia o vznik a rozvoj nových partnerstiev.
- Členovia Platformy sa usilujú o to, aby boli vzájomne informovaní o svojich realizovaných i pripravovaných aktivitách tak, aby mohli vo svojej práci dosahovať synergický efekt. Členovia Platformy získavajú od svojich lokálnych partnerov konkrétne podnety nekoherentných politík a spolu s Platformou MVRO usilujú o ich nápravu.

Minimálne kritériá členov Platformy

- Členovia Platformy nezneužívajú informácie a znalosti grantových systémov vo svoj vlastný prospech na úkor svojich partnerov.
- Partnerským organizáciám členovia Platformy poskytujú kompletnú dokumentáciu (vrátane celkového rozpočtu) a informácie týkajúce sa spoločných projektov alebo programu v jazyku, ktorému partner rozumie.

9. Korupcia

Vízia

Korupcia je protiprávne konanie, ktoré ničí fungovanie štátu a štátnych inštitúcií v každej krajine a zamedzuje prístup k spravodlivému rozdeľovaniu zdrojov. Okrem toho toto správanie spochybňuje svojimi metódami ciele, o ktoré sa členské organizácie vo svojich aktivitách snažia. Preto sa členovia Platformy svojim konaním zaväzujú k nulovej tolerancii korupčného správania a využijú všetky dostupné prostriedky na zamedzenie korupcie vo svojich radoch i vo svojom okolí.

Cesta k naplneniu vízie

- Členské organizácie zavádzajú do svojich vnútorných pravidiel a smerníc kontrolné protikorupčné mechanizmy
- Členské organizácie pravidelne vzdelávajú svojich pracovníkov i lokálnych partnerov o potrebe aktívneho prístupu voči korupcii

Minimálne kritériá členov Platformy

- Členovia Platformy nepoužívajú a netolerujú korupčné praktiky pri získavaní prostriedkov na svoju činnosť ani pri realizácii svojich projektov a programov.¹

10. Participácia a vlastníctvo (ownership)

Vízia

Cieľom rozvojových intervencií členov Platformy je aj podporovať schopnosti (empowerment) a zodpovednosť (accountability) ľudí a ich plné zapojenie do prípravy a uplatňovania rozvojových iniciatív, ktoré ovplyvňujú ich životy. Preto musia byť cieľové skupiny aktívne a plnohodnotne zapojené do všetkých častí projektového cyklu a realizované projekty a programy musia v plnej miere reflektovať reálne potreby miestnych komunít a ich aktívne zapojenie pri dosahovaní cieľov intervencií.

Cesta k naplneniu vízie

- Podnety k rozvojovým intervenciám prichádzajú zo strany samotnej cieľovej komunity. Členské organizácie sa vyhýbajú projektom a programom, ktoré sú primárne navrhované pre uspokojenie záujmov donora (donor driven).
- Členovia Platformy zapájajú miestnu komunitu do realizácie aktivít a prostredníctvom budovania kapacít postupne odovzdávajú realizáciu aktivít do rúk miestnej komunity, čím zabezpečujú udržateľnosť projektu za hranicu trvania projektu/programu.
- Monitoring a evaluácia aktivít sa realizuje za aktívnej účasti cieľových skupín s cieľom učiť sa z predchádzajúcej projektovej implementácie.

Minimálne kritériá členov Platformy

- Členovia Platformy plánujú, pripravujú, realizujú a vyhodnocujú rozvojové intervencie až po primeraných konzultáciách s cieľovou skupinou o cieľoch a metódach tejto intervencie.

¹ výnimku tvoria extrémne situácie vedúce k ohrozeniu bezpečnosti a ohrozenia života pracovníkov

PRAVIDLÁ UPLATŇOVIA PRINCÍPOV

Členovia Platformy veria v schopnosť sebaregulácie a cieľom týchto pravidiel nie je za žiadnych okolností problematizovať, perzekvovať či verejne pranierovať členov zlyhávajúcich v plnení týchto záväzkov. Záväznosť každého dokumentu je však podmienená efektívnym kontrolným mechanizmom a stanovením prípadných sankcií vyplývajúcich z jeho porušovania. Hodnotenie miery zohľadnenia vyššie uvedených princípov bude realizované dvomi spôsobmi:

A. Sebahodnotenie (on-line formulár)

Členské organizácie Platformy sa zaväzujú uskutočniť pravdivé a realistické sebahodnotenie miery zohľadnenia princípov tohto Kódexu vo svojej práci prostredníctvom on-line formulára v internej sekcii webstránky Platformy minimálne jedenkrát ročne. Výsledky tohto hodnotenia nie sú verejné a slúžia iba organizácii, ktorá hodnotenie uskutočňuje, pre vlastnú potrebu a reflexiu spôsobu, ako zvyšovať mieru zohľadnenia princípov tohto Kódexu v ďalšom období. Sekretariát a predsedníctvo Platformy môže informácie z týchto hodnotení používať anonymizovane pre interné potreby ďalšej úpravy tohto Kódexu či systému hodnotenia.

B. Komisia pre etiku a zodpovednosť

1. Úloha a zloženie komisie

Komisia pre etiku a zodpovednosť (ďalej len Komisia) je ustanovená za účelom posudzovania konkrétneho konania členskej organizácie a jeho (ne)súlady s „*Minimálnymi kritériami členov Platformy*“ popísanými vyššie. Komisia nevyhľadáva podnety na svoje konanie proaktívne, ale zasadá iba v prípade podnetu od členskej organizácie Platformy, externého evaluátora projektu alebo programu členskej organizácie alebo na základe podnetu zo strany verejnosti. Komisia je zložená zo štyroch zástupcov členských organizácií Platformy volených Členskou schôdzou na obdobie 2 rokov a jedného zástupcu Sekretariátu Platformy. O (ne)súlade konania členskej organizácie s „*Minimálnymi kritériami členov Platformy*“ a prípadnej sankcii rozhoduje Komisia väčšinovým hlasovaním všetkých členov Komisie po starostlivom zvážení, ktoré spravídla zahŕňa i získanie vyjadrenia (osobné alebo písomné) posudzovanej členskej organizácie.

2. Sankcie za porušovanie Kódexu

Sankcie za porušenie „*Minimálnych kritérií členov Platformy*“, o ktorých rozhoduje Komisia, sú:

- a) Písomné upozornenie na nesúlad konania s Kódexom
- b) Žiadosť o urýchlenú nápravu
- c) Návrh na vylúčenie členskej organizácie pre Členskú schôdzu Platformy

V prípade sankcie a) a b) sa môže dotknutá členská organizácia odvolať proti rozhodnutiu Komisie, pričom v druhom stupni o súlade konania s „*Minimálnymi kritériami členov Platformy*“ tohto Kódexu rozhoduje väčšinovým hlasovaním prítomných riadnych členov Členskej schôdza. O sankcii c) na základe návrhu Komisie rozhoduje Členská schôdza väčšinovým hlasovaním prítomných riadnych členov.

Záverečné a prechodné ustanovenia

1. Tento Kódex za žiadnych okolností nenahrádza, ale naopak dopĺňa, vnútorné pravidlá a smernice, ktorými sa riadia členovia Platformy v oblastiach, ktoré pokrýva. Členské organizácie sú naopak povzbudzované k tomu, aby vytvárali vlastné kódexy etického správania upravujúce špecifické oblasti svojho pôsobenia.
2. Tento dokument sa stáva platným a záväzným pre všetkých členov Platformy dňom jeho schválenia Členskou schôdzou Platformy. Tento dokument sa stáva účinným 6 mesiacov po jeho schválení Členskou schôdzou, pričom členské organizácie môžu využiť toto prechodné obdobie na zosúladenie svojho pôsobenia s kritériami uvedenými v tomto dokumente.